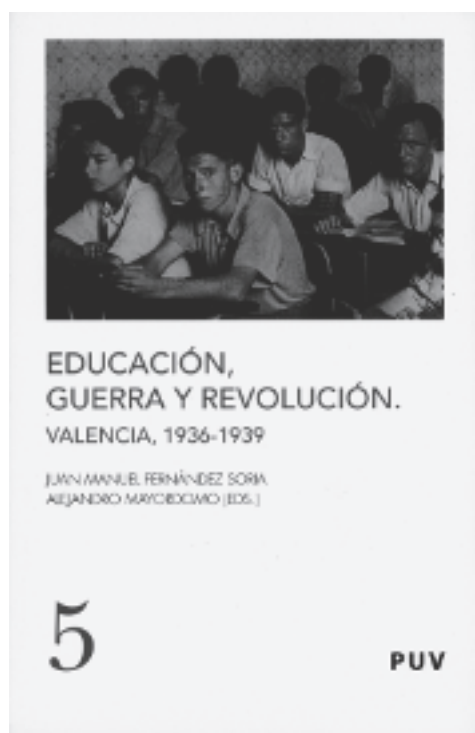

Per la cultura del poble

El món educatiu és el principal argument d'este volum que s'emmarca en els actes i iniciatives que la Universitat de València i altres institucions han dedicat a la commemoració del setanta aniversari de València com a capital de la República.

**EDUCACIÓN, GUERRA Y REVOLUCIÓN.
VALENCIA, 1936-1939**

JUAN MANUEL FERNÁNDEZ SORIA /
ALEJANDRO MAYORDOMO (EDS.)

267 PÁGINES | 978-84-370-6919-7 | 20 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2007

En plena Guerra Civil, el socialista Juan Negrín va decidir traslladar a València el govern que presidia per protegir-lo de les bombes i del setge de l'exèrcit franquista sobre Madrid. També ho feren les seus de les principals institucions republicanes, com el Parlament, i d'organitzacions com els partits polítics i els sindicats. La nova situació va afavorir que, juntament amb els principals polítics del moment, durant eixe any (del novembre de 1936 a l'octubre de 1937) es desplaçaren fins a la ciutat intel·lectuals, artistes i periodistes com Machado, Alberti i Hemingway, entre altres, així com més de cent mil refugiats. Com a conseqüència, es va viure una inusitada eferescència cultural i política que va transformar-ne la fèsonia. València era ara el centre de totes les mirades de l'Europa occidental i de mig món, pendants del transcurs del conflicte bèl·lic i de les experiències socials revolucionàries que s'hi van dur a

terme. En eixe sentit, els àmbits de l'educació i la pedagogia van ser enormement fructífers.

Per tal d'explicar les activitats que des de la societat valenciana es van realitzar sobre la matèria, Fernández Soria i Mayordomo ofereixen una valuosa selecció de textos de l'època escrits per diferents representants polítics i sindicals, legisladors, pedagogs i mestres, acompanyats d'una aclaridora introducció que situa el lector en el context en què es van produir. Els documents s'agrupen en quatre àrees que mostren els fonaments i l'execució del projecte socioeducatiu i revolucionari que va encetar el govern del Front Popular durant la guerra. Entre el material que conforma el volum destaca per la seua transcendència i contingut el discurs que va pronunciar Jesús Hernández, ministre d'Instrucció Pública, en la inauguració de l'Institut Obrer de València, el primer de tot Espanya, el 31 de gener de 1937. Igualment, les proclames llançades per un jove Ricardo Muñoz Suay, militant comunista en aquell moment, on insisteix en el paper dels estudiants com a instruments de conscienciació política i social.

En termes generals, els documents posen de manifest que, per als dirigents del Front Popular, la revolució no es po-

dia entendre sense una revolució pedagògica. La seua tasca principal era, per tant, acabar amb l'analfabetisme que assolava les classes populars. S'havia d'ensenyar la població a llegir i escriure, però, sobretot, calia dotar-la d'una consciència civil que li permetera adquirir una responsabilitat personal i col·lectiva. Per eixe motiu centraran els seus esforços en el desenvolupament d'un model educatiu públic i laic que estiga en contacte permanent amb la realitat i que esdevinga un veritable agent de transformació social. Un projecte pedagògic antifeixista i proletari en el qual els mestres i professors no poden ser neutrals, sinó que han de fer de l'extensió i la divulgació de la cultura un poderós instrument de lluita i de preparació de la nova societat. Més enllà de valorar la proposta educativa en si, l'encert d'este treball és, justament, la consecució de l'objectiu dels autors: contribuir a evitar la desmemòria d'alguns d'eixos propòsits i projectes i facilitar la tasca de repensar històricament les relacions entre pedagogia i política. Un tema, per cert, que a hores d'ara està més vigent que mai.

□ Àlvar Peris